

מדת בדת

שינוי הדף היומי בדון קצרו

לע"נ הגה"צ רבי שכנא בן רבי חיים קולרצקי זצוק"ל
 והנצחות טל' 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 60 פרשת תרומה תשפ"א

פסחים צב- צח

דף צג וכמו שבטמא יש בידו לעשות ואינו עושה שהתורה דחתה אותו וגם דרך רחוקה אף שהוא יכול לעשות אינו עושה, ור"נ דוחה שר"ע סובר שלא שוחטים וזורקים על טמא שרץ, ולכן הוא אמר שטמא אינו עושה ואני סובר כמ"ד ששוחטים וזורקים על טמא שרץ ואין הבדל בין טמא לדרך רחוקה.

שנו בברייתא שזבין זבות מצורעים ומצורעות נדות ובועלי נידות יולדות שוגגים אנוסים ומזידיים וטמא ושהיה בדרך רחוקה עושים את השני, ובפסוק נאמר רק טמא שלא עושה בראשון גם אם היה רוצה, ושהיה בדרך רחוקה בא לפטור מכרת וזה כמ"ד שאם עשה בראשון הורצה, אך קשה שיש ברייתא שמחייבת רק אנשים בפסח שני, שכתוב **איש איש** ויש לומר שזה כדעת ר' יהודה ור"ש, אך לר' יוסי חייבות בשני.

שנו בברייתא שלרבי יש חיוב כרת על פסח ראשון וגם על השני, ולר' נתן חייב כרת רק על הראשון ולא על השני, ור' חנניה בן עקביא אומר שלא חייב כרת על הראשון אלא אם לא עשה את השני, ונחלקו לטעמם בגר שהתגייר או קטן שהגדיל בין פסח ראשון לשני, שלרבי חייב לעשות פסח שני שפסח שני אינו תשלומי הראשון והוא רגל בפני עצמו, ולר' נתן פטורים שמי שאינו זקוק לראשון אינו זקוק לשני, שפסח שני הוא תשלומין לראשון אך אינו מתקן את הראשון, ולר"ח בן עקביא הוא גם מתקן את הראשון ושלתם נחלקו בפסוק **והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה**, שרבי דורש **וחדל לעשות הפסח ונכרתה** כיון שלא עשה הראשון, ועוד שאם **קרבן ה'** לא הקריב במועדו היינו בשני, **חטאו ישא** והכוונה כרת, **עמוד ב** שרבי סובר שמגדף הוא מברך ה' שכתוב בו **ונשא חטאו** וכמו ששם זה כרת כך פסח שני הוא כרת, ור' נתן דרש **כי קרבן ה' לא הקריב** כי בלשון שהרי, שכיון שלא הקריב קרבן בראשון חייב כרת, ור' נתן לא למד ממגדף שהוא סבר שזה לא מברך ה', ושם לומדים גזירה שוה מפסח שהכוונה לכרת, ור"ח בן עקביא דרש **וחדל לעשות הפסח ונכרתה** אם לא הקריב את קרבן ה' במועדו היינו בשני, **וחטאו ישא** נכתב ללמד כרת במברך ה', ולכן אם הזיד בשניהם חייב כרת לכו"ע, אם שגג בשניהם לכו"ע פטור, הזיד בראשון ושגג בשני לרבי ור' נתן חייב, ולר"ח בן עקביא פטור, ואם שגג בראשון והזיד בשני לרבי חייב ולר' נתן ור"ח בן עקביא פטור.

משנה לר"ע מהמודיעים ולחוץ נקרא דרך רחוקה וכן כמדת מרחק זה לכל צד, ולר"א מאסקופת עזרה ולחוץ נקרא דרך רחוקה, וכן דרש ר' יוסי שנקוד בתורה על ה' של רחוקה ללמד שאפילו אינו רחוק אלא הוא חוץ לאסקופת עזרה. **גמרא** עולא אומר שממודיעים לירושלים המרחק הוא ט"ו מיל וכמו שאמר ר' יוחנן שמהלך אדם ביום י' פרסאות, מעלות השחר עד הנץ הוא הולך ה' מילין, וכן משקיעת החמה עד צאת הכוכבים, וא"כ נשאר ל' מיל ט"ו עד חצות וט"ו מחצות, ועולא סובר שכיון שהוא נמצא במקום שאינו יכול להגיע בשעת שחיטה לעזרה זה נקרא דרך רחוקה. **מעלות השחר** עד הנץ הוא ה' מיל ולומדים את זה שבסדום כתוב **וכמו השחר עלה ויאיצו המלאכים בלוט**, וכתוב **השמש יצא ולוט בא צוערה**, ור' חנינא אמר שראה שהמרחק מסדום לצוער הוא ה' מיל.

דף צב השומע שמת קרובו ומי שלקטו עצמות אביו או אמו טובל ואוכל קדשים בערב, גר שהתגייר בערב פסח לב"ש טובל ואוכל את הפסח בערב ולב"ה הפורש מהערלה כפורש מהקבר. **גמרא** התנא של המשנה סובר שאנינות לילה מדרבנן ולא העמידו דבריהם במקום כרת של פסח, ולגבי קדשים העמידו דבריהם כי זה רק עשה.

במלקט עצמות מדובר שליקטו עבורו, שהרי אם נגע בהם הוא צריך הזאה שלישי ושביעי.

רבה בר בר חנה אומר בשם ר' יוחנן שב"ש וב"ה נחלקו בערל נכרי שב"ה גזרו שמא יהיה טמא בשנה הבאה וירצה לאכול מיד כמו שנה שעברה שאכל מיד אך אז הוא היה נכרי ולא טמא, וישראל מקבל טומאה, וב"ה לא גזרו, וב"ה מודים שערל ישראל שנימול טובל ואוכל פסחו בערב ולא גוזרים בו כערל נכרי, וכן אומר ר"ש בן אלעזר בברייתא שערל ישראל לכו"ע אוכל פסחו בערב.

רבא אומר שבערל ובהזאה ובאזמל מילה העמידו חכמים דבריהם במקום כרת, אך באונן מצורע ובית הפרס לא העמידו דבריהם, לענין הזאה שנינו שטמא מת בז' שלו לא מזים עליו בערב פסח שחל בשבת שאינה דוחה שבת, וכן איזמל, ששכתו ולא הביאוהו מערב שבת אזמל של מילה אסור להביאו אף דרך גגות חצירות וקרפיפות, אך מצורע שחל שביעי שלו בערב פסח וראה קרי יכול לטבול ולאכול בלילה שאף שטבול יום לא נכנס לעזרה הוא יכול להכנס שעשה של פסח שיש בו כרת דוחה עשה של כניסת טבול יום לעזרה, ור' יוחנן אמר שבטבול יום אין אפילו עשה שכתוב **ויעמוד יהושפט בקהל יהודה וירושלים בבית ה' לפני החצר החדשה** שחדשו בה דברים ואמרו שטבול יום לא יכנס למחנה לוייה, לענין בית הפרס לא נחלקו ב"ש וב"ה **עמוד ב** שבדוקים בית הפרס לעושה פסח אך לא לאוכלי תרומה והבדיקה היא ע"י רוח פיו ואם אין עצמות יכול ללכת שם, ואמרו בשם ר' יהודה שגם בית הפרס שדשו אותו הוא טהור.

פרק מי שהיה

משנה אדם שהיה טמא או שהיה בדרך רחוקה ולא עשה פסח ראשון יעשה פסח שני, ואם לא עשה את הראשון בשגגה או באונס יעשה את השני, ומה שנאמר טמא ושהיה בדרך רחוקה שהם פטורים מכרת והשוגג והאונס אינם פטורים מכרת. **גמרא** לר"נ אם שחטו וזרקו על מי שהיה בדרך רחוקה הורצה, שהתורה חסה עליו ואם עשה תבא עליו ברכה, לרב ששת לא הורצה שהוא דחוי כטמא, ור"נ הוכיח ממה ששנינו מי שהיה טמא או בדרך רחוקה ולא עשה משמע שאם רצה יכול לעשות, ורב ששת מדייק מהסיפא שכתוב באונס ושוגג ולא עשה וכי משמע שיכול לעשות הרי הוא שוגג ואונס, אלא יש לצרף עמם מזיד או אונן, ורב אשי מדייק מסוף המשנה ששנינו אלו פטורים מכרת ואלו חייבים, וזה לא מדובר על שוגג ואונס שאינם חייבים כרת אלא על מזיד ואונן, ור"נ סובר שהמשנה דיברה על מזיד והיה אפשר לכתוב חייב כרת והמשנה כתבה חייבים אגב הרישא שכתוב פטורים, ורב ששת הוכיח מברייתא שר"ע אומר שנאמר טמא ודרך רחוקה

רב יהודה סובר שדרך רחוקה נקרא מי שאינו יכול להגיע לירושלים לאכול הפסח בזמן אכילה, ורבה מקשה לדעת עולא שטמא שרץ לא יכול להכנס לעזרה בשעת שחיטה ובכ"ז שוחטים וזורקים עליו, וכן קשה על רב יהודה שהוא סובר ששוחטים וזורקים על טמא שרץ למרות שהוא יכול לאכול, ועולא יבאר שיש דין דרך רחוקה לטהור ולא לטמא שהחסרון בו הוא הטומאה ולא בעשיה,

דף צד ולרב יהודה לא קשה שהתורה דחתה טמא שרץ שכתוב **איש כי היה טמא לנפש** למרות שהוא בשביעי שלו ואפשר להזות עליו, ובכ"ז הוא נדחה מפסח.

שנו בברייתא שאם נמצא חוץ למודיעים אך הוא יכול להגיע בסוסים ופרדות פטור מפסח, שכתוב **ובדרך לא היה והרי הוא בדרך**, ואם היה לפניו מהמודיעים ולא יכול להכנס בגלל גמלים וקרונות המעכבים חייב, שכתוב **ובדרך לא היה וזה לא נקרא בדרך**.

רבא אומר שהעולם הוא ו' אלפים פרסה ועובי הרקיע אלף פרסה אחד מגמרא ואחד מסברא, שר' יוחנן אמר שאדם הולך ביום י' פרסאות ואדם הולך מעלות עד הנץ ה' מיל ומהשקיעה עד צאת הכוכבים ה' מיל א"כ יוצא שעובי הרקיע הוא אחד משהיה מהיום, אך קשה שר' יהודה אומר בברייתא שעובי הרקיע הוא א' מעשרה ביום שאדם הולך מעלות עד הנץ ד' מיל, ומהשקיעה עד צאת הכוכבים הוא ד' מיל, א"כ עובי הרקיע הוא אחד מעשרה ביום, ורואים לא כמו החשבון של רבא ושל עולא, ולא קשה על ר' יוחנן שהוא כלל י' פרסאות מעלות עד צאת הכוכבים ורק התלמידים טעו לחלק ה' מיל מעלות עד הנץ שהקדימו משה"ש ואיחרו אחר צאה"כ, ולא קשה על ר' חנינא שהביא ראייה מלוט ששם המלאכים האיצו יותר בלוט, ויש להוכיח ממה ששנינו שמצרים היא ד' מאות פרסה על ד' מאות פרסה והיא אחד מס' מכוש, וכוש א' מס' מהעולם, והעולם אחד מס' מגן, וגן הוא אחד מס' מעדן, ועדן הוא אחד מס' מגהינם, ונמצא שכל העולם ככיסוי קדירה לגהינם, ולפ"ז העולם הוא הרבה יותר מו' אלפים פרסאות, ויש להוכיח ששנו בתנא דבי אליהו שכל העולם עומד תחת כוכב אחד שאדם הולך לכל כיוון עד סוף העולם ורואה את הכוכב מעליו, ועוד כתוב שעגלה בצפון ועקרב בדרום וכל הישוב הוא בין עגלה לעקרב והוא רק שעה אחת ביום, וראיה לכך ממה שבשעה ה' חמה במזרח ובז' במערב ובחצי שש ושבע היא עומדת בראש כל אדם, ומוכח שהעולם הרבה יותר מו' אלפים, וכן יש להוכיח ממה שאמר ר' יוחנן בן זכאי שכשנבוכדנצאר אמר אעלה על במתי אב אדמה לעליון, יצאה בת קול ואמרה רשע בן רשע **עמוד ב** בן בנו של נמרוד הרשע, שהמריד כל העולם נגד ה' הרי שנותיו של אדם הם ע' שנה ואם בגבורות פ' שנה, אך מהארץ עד לרקיע מהלך ה' מאות שנה, ועובי הרקיע ה' מאות שנה וכן בין כל רקיע ורקיע אך אל שאול תרד לירכתי בור, וא"כ מוכח שהעולם הרבה יותר מו' אלפים.

שנו בברייתא שחכמי ישראל אומרים שגלגל העולם שבו המזלות הוא קבוע במקומו והמזלות חוזרים בו וחכמי אומות העולם אומרים שהגלגל חוזר אך המזלות קבועים, ורבי אומר שיש תשובה לדבריהם שמעולם לא מצאנו עגלה בדרום ועקרב בצפון ואם הגלגל סובב א"כ יתכן שיראו מכל צד, ורב אחא בר יעקב דוחה שיתכן שלא ישתנה המזל כמו ברזל הריחים או כציר הדלת שהוא עומד והדלת סובבת עליו, חכמי ישראל אומרים שביום החמה הולכת למטה מהרקיע ובלילה היא הולכת למעלה מהרקיע וחכמי אומות העולם אומרים שגם

בלילה היא למטה מהרקיע, ורבי מביא ראייה לזה שביום המעינות צוננים ובלילה הם חמים, ר' נתן סובר שבקיץ החמה הולכת בגובה הרקיע לכן העולם רותח והמעיינות צוננים ובימות הגשמים החמה הולכת בשיפולי רקיע, לכן העולם צונן והמעיינות חמים, ושנו בברייתא שהחמה הולכת בד' שבילים: בניסן אייר סיון היא הולכת בהרים להפשיר את השלגים, בתמוז אב אלול היא הולכת בישוב לבשל את הפירות, בתשרי חשוון כסלו היא הולכת בימים כדי ליבש הנהרות, בטבת שבט אדר היא הולכת במדבר שלא ליבש את הזרעים.

ר"א סובר שמהאסקופה ולחוץ נקרא דרך רחוקה ומשמע שאפילו אם הוא יכול להכנס לא אומרים לו כנס, אך קשה ששנינו שערל שלא מל ענוש כרת ולא אומרים לו להמול, אביי מחלק שלטמא וערל אין פטור של דרך רחוקה, ורבא אומר שנחלקו בזה תנאים שר"א סובר שנאמר ריחוק מקום בפסח ומעשר וכמו ששם הוא חוץ לאכילתו כך פסח הוא חוץ ממקום אכילתו, ור' יוסי בר יהודה אמר משמו שרק חוץ לעשייתו זה נקרא ריחוק מקום, ומה שאמר ר' יצחק בן ר' יוסף שבטמאים הולכים אחר רוב העומדים בעזרה, היא כר' יוסי בר' יהודה שמקום העשייה הוא הקובע.

ר' יוסי הגלילי מוסיף על המשנה שכתוב דרך משמע ב' או ג' ימים, וכתוב פסוק נוסף ובדרך לא היה שמהאסקופה ולחוץ נקרא דרך.

דף צה משנה פסח ראשון אסור בכל יראה ובשני מותר שיהיה חמץ עמו בבית, פסח ראשון טעון הלל באכילתו ובשני לא אומרים הלל באכילה אך בעשיית שניהם אומרים הלל, ושניהם נאכלים צלי על מצות ומרורים ודוחים שבת. **גמרא** שנו בברייתא על הפסוק **ככל חוקת הפסח יעשו אותו** שזה מדבר במצוה שבגופו, ומצוות שעל גופו לומדים **מעל מצות ומרורים יאכלוהו**, ומצוות שלא על גופו לא מרבים, שכתוב **ועצם לא ישברו בו** וכמו ששבירת העצם הוא בגופו כך רק מצוות שבגופו חייבים, ואיסי בן יהודה לומד את זה מהפסוק **יעשו אותו** שרק מצוות שבגופו עושים בשני, ומה שהברייתא רצתה לרבות מצוות שלא על גופו, יש לבאר שאחר שריבו מצות ומרורים שאינם על גופו, א"כ זה יהיה כפרט וכלל שהכלל מוסיף על הפרט ומרבים הכל ולכן לומדים מעצם שרק בקרבן עצמו, ואיסי לומד מעצם שחייבים גם על עצם עם מוח, ורבנן דורשים מאותו, שלא שוחטים את הפסח על יחיד ומחזרים על אנשים נוספים.

שנו בברייתא שאין איסור בל יראה בפסח שני שכתוב על מצות ומרורים יאכלוהו, ושאר מצוות לא תעשה לומדים מהפסוק **לא ישאירו ממנו עד בוקר** אך לומדים משם רק לאו הניתק לעשה, ולא רגיל לומדים מעצם **לא תשברו בו**, וכמו שהפרט הוא רק בעשה או לאו או לאו שניתק לעשה, כך כל הדברים, ומרבים צלי אש, וממעטים השבתת שאור, ואין לומר שנרבה שאור ונמעט צלי, שעדיף לרבות מצוות שבגופו, ובכלל של לא ישאירו מרבים לאו של לא תוציא, ומהפרט ממעטים **בל יראה** ובל ימצא, ואין לומר להפך כי עדיף לרבות מצוות שבגופו, בכלל של **ועצם מרבים עמוד ב אל תאכלו ממנו נא** וממעטים איסור של **לא תשחט על חמץ**, ולא ממעטים להיפך כי עדיף לרבות מצוות שבגופו.

ר' יוחנן אמר בשם ר"ש בן יהוצדק שרק בפסח ראשון יש הלל באכילה שכתוב **השיר יהיה לכם כליל התקדש החג** שרק לילה המקודש לחג טעון הלל ובפסח שני אין התקדש החג, ובעשייה

אומרים הלל בשניהם שהתמעט רק לילה ולא יום, עוד י"ל שלא יתכן שישראל נוטלים לולב ומקריבים פסח ואינם אומרים הלל. **כתוב במשנה** שפסח שני דוחה שבת ומשמע שטומאה אינו דוחה, ודעת ר' יהודה שדוחה טומאה ורבנן סוברים שלא מסתבר שעושים בשני בגלל שבראשון היו טמאים א"כ לא יעשה בטומאה, ור' יהודה סובר שהתורה רצתה שיעשה בטורה ואם אי אפשר יעשוהו בטומאה, ויש ברייתא שפסח שני דוחה שבת וטומאה וטעון לינה ולכאורה מה שדוחה טומאה זה כדעת ר' יהודה אך קשה שר' יהודה סובר שפסח שני אינו טעון לינה, שהוא למד מהפסוק **ופנית בבוקר והלכת לאוהלך** ויש פסוק נוסף **ששת ימים תאכל מצות** וללמד שרק חגיגה שנאכל לו ימים טעון לינה ופסח שני שאינו נאכל לו לא טעון לינה, ויש לומר שזה ב' תנאים בדעת ר' יהודה.

משנה פסח שבא בטומאה לא יאכלו ממנו זבים זכות נידות ויולדות ואם אכלו פטורים מכת, ור"א פוטר אף מביאת מקדש. **גמרא** שנו בברייתא שלומדים מהפסוק **כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים וטומאתו עליו ונכרתה** שרק מה שנאמר בו טהור יאכל בשר יש כרת באכילתו בטומאה ומה שנאכל לטמאים אין טמאים חייבים עליו באכילתו, ור"א דורש שגם לענין ביאת מקדש פטורים שכתוב **וישלתו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש** שרק מתי שטמא מת משתלח שאר טמאים משתלחים, ובפסח הבא בטומאה שאין טמאי מתים משתלחים לא משלחים זבים ומצורעים, רב יוסף מסתפק אם דחקו טמאי מתים ונכנסו להיכל בפסח הבא בטומאה האם הותרה להם גם טומאת היכל כמו שנהותרה להם טומאת עזרה ויהיו פטורים, או שמה שהותר הותר ומה שלא לא, ורבא מוכיח מהפסוק **וישלתו מן המחנה** אפילו ממקצת מחנה וחייבים, וללישנא בתרא רבא דורש מהפסוקים **וישלתו מן המחנה מחוץ למחנה תשלחום** שרק בזמן שקוראים אל מחוץ למחנה תשלחום קוראים וישלתו מן המחנה.

רב יוסף מסתפק אם דחקו טמאי מת ואכלו אימורים של פסח הבא בטומאה

דף צו האם כיון שהותרה להם טומאת בשר הותר גם טומאת אימורים או שמה שהותר הותר ומה שלא לא, ורבא רצה להוכיח שכיון שטומאת אימורים התרבה מטומאת בשר שכתוב אשה לה לרבות האימורים וא"כ רק כשיש איסור טומאת בשר יש איסור טומאת אימורים וכשאין טומאת בשר אין איסור טומאת אימורים.

ר' זירא שאל היכן הקטירו אימורי פסח מצרים, אביי אמר שיתכן שצלו אותם ועוד שרב יוסף שנה שהיה ג' מזבחות משקוף וב' מזוזות ולא היו יותר.

משנה רק בפסח מצרים נאמר שמקחו מבעשור לחודש, ורק הוא טעון הזאה באגודת אזוב על המשקוף וב' המזוזות ונאכל בחיפזון בלילה אחד ופסח דורות נוהג כל ז' הימים. **גמרא** כתוב בפסוק **בעשור לחודש** הזה שרק זה מקחו מעשור ולא לדורות, ואין לדרוש שגם מה שכתוב **עשר** לחודש הזה שרק זה טעון ביקור ד' ימים ולדורות לא, שהרי בן בג בג אמר שגם תמיד טעון ביקור, שכתוב **תשמרו להקריב לי במועדו**, ובפסח כתוב **והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום**, וכמו שבפסח טעון ביקור ד' ימים קודם שחיטה כך תמיד טעון ביקור ד' ימים, ויש לחלק שלומדים מהמילה **תשמרו** ואף שבפסח דורות נאמר **ועבדת את העבודה הזאת בחודש הזה** שיהיו עבודות חודש זה שוות, יש לומר שזה בא למעט פסח שני, ואין ללמוד מהפסוק **ואכלו את הבשר בלילה הזה** ששל דורות יאכל גם ביום שהרי

כתוב **ועבדת את העבודה**, ומהזה לומדים לענין מחלוקתם של ר"א בן עזריה ור"ע האם אכילתו עד חצות או עד הבוקר, ואין לדרוש מהפסוק **כל ערל לא יאכל בו** שערל יאכל בפסח דורות, כי כתוב **ועבדת ומבו לומדים** שרק פסח אינו אוכל אך הוא אוכל מצה ומרור, ואין למעט פסח דורות מהפסוק **כל בן נכר לא יאכל בו** ובן נכר יאכל בפסח דורות, כי כתוב **ועבדת**, ומבו ממעטים שרק בו פוסלת המרת דת ולא בתרומה, והתורה כתבה ערל וגם בן נכר שאם היה כתוב ערל היינו אומרים שרק ערל לא יאכל שהוא מאוס אך בן נכר כן יאכל, ואם התורה היתה כותבת בן נכר היינו אומרים שבן נכר אינו אוכל כי אין לבו לשמים אך ערל שליבו לשמים יאכל, ואין ללמוד מהפסוק **תושב ושכיר לא יאכל בו** שהם יאכלו בפסח דורות כי כתוב **ועבדת**, ובו ממעט שרק בפסח פוסלת המרת דת ולא בתרומה, ואין למעט פסח דורות מהפסוק **ומלת אותו אז יאכל בו** ובפסח דורות כן יאכל, שכתוב **ועבדת**, ומבו ממעטים שמילת זכריו ועבדיו מעכבת רק בפסח ולא בתרומה, ואין לדייק ממה שכתוב **עצם** לא תשברו בו למעט פסח דורות שכתוב **ועבדת**, ומבו ממעטים שרק בכשר אסור לשבור עצם ולא בפסול, ואין למעט פסח דורות מהפסוק אל תאכלו ממנו נא כי כתוב **ועבדת**, ומהפסוק ממנו לומדים כדברי רבה בשם ר' יצחק שערל אסור במעשר.

רק פסח מצרים נאכל בחיפזון שכתוב **ואכלתם אותו בחיפזון** אותו ולא אחר.

מה שכתוב במשנה שפסח דורות נוהג כל ז' לא מדובר על הקרבן שלעולם קרב רק ב"ד **עמוד ב** ומדובר על חמץ, ואיסורו נהג בפסח מצרים רק לילה אחד, ואמנם ר' יוסי הגלילי אומר שחימוצו יום אחד שכתוב **לא יאכל חמץ היום אתם יוצאים**, ויש לבאר שחיפזון הוא לילה אחד, ואיסור חמץ יום אחד, ובדורות ז' ימים.

משנה ר' יהושע אומר שהוא שמע שתמורת פסח קריבה ושמע שאינה קריבה ואין לו הסבר לחלק, ור"ע מפרש שאם נאבד והפרישו ומצאוהו קודם שחיטה ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו שלמים וכן תמורתו, אך אם מצאוהו אחר שחיטה הוא קרב שלמים וכן תמורתו. **גמרא** ר' יהושע יכל לחדש פסח קרב ואינו קרב, אך רצו לחדש שיש תמורה שאינה קריבה, רבה אמר שהמשנה חילקה אם מצאוהו קודם שחיטה או אחר שחיטה, ור' זירא שנה במשנה קודם חצות ואחר חצות, ומה שר"ע אומר קודם שחיטת הפסח הכוונה קודם זמן שחיטת הפסח, ונחלקו בזה תנאים שלת"ק בברייתא אם נמצא קודם שחיטה ירעה והנמצא אחר שחיטה יקרב, ולר"א קודם חצות ירעה אחר חצות יקרב.

רבא אומר שבנמצא אחר שחיטה תמורתו אינה קריבה דוקא כשהמיר אחר שחיטה, אך אם נמצא קודם שחיטה והמיר בו אחר שחיטה התמורה מגיעה מכח קדושה דחוויה ואינה קריבה, ואביי מקשה מברייתא שלמדו מאם **כשב** לרבות תמורת הפסח אחר הפסח שקרבה שלמים, ואם מדובר שנמצא אחר שחיטה ואז המיר בו לא צריך פסוק לכך ומשמע שהוא נמצא קודם שחיטה והמיר בו אחר שחיטה ורואים שהוא קרב, ויש לדחות שמדובר שנמצא אחר שחיטה ואז המיר בו, והפסוק הוא רק אסמכתא והוא בא לרבות שמקריבים אליה של פסח, ואם כשב מרבה פסח שעברה שנתו ושלמים שבאו מחמת פסח שיש בהם את כל מצוות שלמים סמיכה נסכים ותנופת חזה ושוק, וכתוב **ואם עז** להפסיק שעז אינה טעונה אליה, וללישנא בתרא רבא דיבר על הרישא במשנה שפסח שנמצא קודם שחיטה ירעה וימכר ויביא בדמיו שלמים וכן תמורתו, ואמר רבא שדוקא שנמצא קודם שחיטה והמיר בו קודם שחיטה אך אם נמצא

קודם שחיטה והמיר בו אחר שחיטה התמורה קריבה שלמים שהשחיטה קובעת רק את מה שראוי לה ולא מה שלא ראוי לה, ואביי הקשה שבברייתא מרבים מאם כשב תמורת פסח אחר פסח שקריבה שלמים,

דף צז ואין לרבות כשנמצא קודם פסח, שכתוב הוא, שרק הוא קרב ולא תמורתו, ואם מדובר שנמצא קודם שחיטה והמיר בו קודם שחיטה לא צריך פסוק לכך אלא שנמצא קודם שחיטה והמיר בו אחר שחיטה, וזה תיובתא על רבא.

שמואל סובר שמה שבחטאת מתה בפסח קרב שלמים ומה שבחטאת רועה גם בפסח רועה, ולר' יוחנן פסח קרב שלמים רק כשנמצא אחר שחיטה ואם נמצא קודם שחיטה אינו קרב שלמים, ורב יוסף מקשה על הכלל של שמואל שחטאת שעברה שנתה הולכת לרעה כדברי ר"ל שרואים אותה כאילו היא בבית הקברות, ופסח שעבר שנתו קרב שלמים ששנינו שלמדו מאם **כשב** לרבות פסח שעברה שנתו ושלמים הבאים מחמת פסח יש בהם סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק, ואם עז מפסיק שאין אלינו קריבה, ויש לומר ששמואל אמר את הכלל רק לענין אבודים ולא לענין דחויין שהם קרבים שלמים, אך לכאורה לא שייך אבוד ששנינו שחטאת שנאבדה והפרישו אחרת תחתיה ונמצאה הראשונה לרבי אחת מהן תקרב והשניה תמות, ולחכמים חטאת מתה רק בנמצאה אחר כפרה, ובפסח אם אבד ונמצא אחר חצות קודם שחיטה קרב שלמים, ואין לומר ששמואל סובר כרבי שגם חטאת שהיתה אבודה בשעת הפרשה מתה, כי לרבי כל חטאת אבודה מתה ואילו בפסח אבד ונמצא קודם חצות רועה, ויש לומר שקודם חצות זה לא נקרא אבוד כמו שרבא אמר שאבידת לילה בחטאת אינו נקרא אבוד. **עמוד ב** ורבי יעמיד מקרה של רעה כר' אושעיא שאם הפריש ב' חטאות לאחירות מתכפר באחת מהם והשניה תרעה, אך אי אפשר להעמיד כך בדברי שמואל כי פסח קרב שלמים כשיש ב' לאחירות, אלא שמואל סובר כר' ש' חטאות מתות, אך קשה שלר' אין כלל חטאת שרועה, ויש לומר שהכלל של שמואל הוא שכל שבחטאת מתה בפסח קרב שלמים, והוא בא להוציא מדברי ר' יוחנן שאומר שקרב שלמים רק בנמצא אחר שחיטה וקודם שחיטה לא, שאין השחיטה קובעת אלא חצות קובע וללישנא בתרא הקושיא היתה שבפסח אם אבד ונמצא אחר חצות קודם הקרבה קרב שלמים, אלא שמואל סובר כרבה ששחיטה קובעת, אך קשה ממה שאומר ר' יוחנן שאין פסח קרב שלמים אלא אם נמצא אחר שחיטה אך אם נמצא קודם שחיטה לא כי השחיטה קובעת, וא"כ שמואל סובר שחצות קובע, אלא צ"ל שהוא סובר כרבי שאבודה הולכת למיתה, אך יש לדחות שלרבי כל אבודים מתים ובפסח אם אבד ונמצא קודם חצות רועה, ויש לומר ששמואל סובר שקודם חצות אינו נקרא אבוד שחצות קובע.

משנה מי שהפריש נקבה לפסחו או זכר בן ב' שנים ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה לשלמים

דף צח מי שהפריש פסחו ומת יביא בנו אחריו לשלמים ולא לשם פסח. **גמרא** רב הונא בר רב יהושע מוכיח מהמשנה שבעלי חיים נדחים ודיחוי מעיקרא הוא דיחוי, וגם בדמים יש דיחוי, שנקיבה לפסח היא רק קדושת דמים, והיא נדחתה מחיים.

שנו בברייתא שמי שהפריש פסחו ומת אם בנו היה מנוי עמו יביא לשם פסח ואם בנו לא היה מנוי עמו יביא אותו בט"ז לשם שלמים, אך ביו"ט לא יביא שהתנא הזה סובר שנדרים ונדבות לא קרבים ביו"ט, ולכאורה אם האב מת קודם חצות א"כ הבן

אונן ואינו מקריב גם אם היה מנוי עמו, ואם מת אחר חצות איך יביא אותו לשלמים אם לא היה מנוי עמו הרי חצות קבעה אותו לפסח, ואביי מבאר שהברייתא דיברה בשני אופנים שאם מת אחר חצות אם בנו היה מנוי עמו יביאנו לפסח, ואם מת קודם חצות אם לא היה מנוי עמו יביא לשם שלמים, ורב שרביא מעמיד שמדובר שאכן מת אחר חצות אך האב היה גוסס בחצות ולכן הפסח לא נקבע בחצות, רב אשי מעמיד שהוא מת אחר חצות וכדעת ר"ש שאין בעלי חיים נדחים, רבינא מעמיד שמדובר שהפרישו אחר חצות ומת אחר כך וחצות קובע וכיון שהוא לא היה מופרש בחצות הוא לא נקבע לפסח.

משנה פסח שהתערב בזבחים כולם ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי היפה שבהם מכל מין ומה שחסר ישלים מבינתו, ואם הוא התערב בכבורות אמר ר"ש שחבורת כהנים יכולים לאכלם לשם פסח. **עמוד ב גמרא** ר"ש סובר שניתן לאכול בכור לשם פסח אף שממעט באכילתו שר"ש סובר אשם שהתערב בשלמים ישחטו כולם בצפון לשם אשם שמביאים קדשים לבית הפסול, ואמרו לו חכמים שלא מביאים קדשים לבית הפסול, ולרבנן ממתנינים עד שיהיה בהם מום ויביא בהמה שמינה ויאמר שהפסח יחול עליה ויאכל בתורת בכור בעל מום.

משנה חבורה שנאבד פסחה ואמרו לאחד שיחפש וישחוט להם והוא מצא ושחט, והם לקחו ושחטו, אם שלו נשחט ראשון יאכל משלו והם יאכלו עמו, ואם שלהם נשחט ראשון יאכלו משלהם והוא יאכל משלו ואם לא ידוע מה קודם או ששחטו יחד הוא יאכל משלו והם לא יאכלו עמו ושלהם ישרף והם פטורים מפסח שני, ואם אמר להם אם אחר שחטו עלי, והוא מצא ושחט והם לקחו ושחטו, אם שלהם נשחט קודם יאכל עמם משלהם, ואם שלו נשחט קודם הוא יאכל משלו והם משלהם, ואם לא ידוע מה נשחט קודם או שהם נשחטו יחד הם יאכלו משלהם והוא לא יאכל, ושלו ישרף ופטור מפסח שני, אם הוא אמר להם שישחטו לו והם אמרו לו שימצא עבורם, כולם יאכלו ממה שנשחט קודם, ואם לא יודעים שניהם ישרפו, ואם הם לא אמרו לו והוא לא אמר להם הם אינם אחראים זה לזה, שתי חבורות שהתערבו פסחיהם ימשכו כל אחת מהחבורות אחד מהחבורה האחרת, ואומרים לו אם שלנו הפסח הזה ידיך משוכות משלך ותמנה על שלנו, ואם הפסח הזה הוא שלך ידינו משוכות משלנו ואנו נימנים על שלך, וכן אם קרבן של ה' חבורות של ה' ה' אנשים והתערב ביניהם וכן עשרה עשרה, ימשכו אחד מכל חבורה ויתנו, ואם התערב פסח של ב' בני"א כל אחד ימשוך לו אחד מהשוק ויאמר אתה מנוי עימי על פסחי היכן שהוא, ואח"כ יבא אותו אדם לחבורה השניה ויתנה אם שלי הוא פסח זה ידיך משוכות משלך ותמנה על שלי ואם הוא שלך ידי משוכות משלי ואמנה על שלך. **גמרא** שנו בברייתא שאם אמר להם ואמרו לו יאכל מהראשון ואם לא אמר להם והם לא אמרו לו הם לא אחראים זה לזה.